

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

5. marts 2024*

»Appel – aktindsigt i EU-institutionernes dokumenter – forordning (EF) nr. 1049/2001 – artikel 4, stk. 2 – undtagelser – afslag på aktindsigt i et dokument, hvis udbredelse ville være til skade for beskyttelsen af en fysisk eller juridisk persons forretningsmæssige interesser, herunder intellektuelle ejendomsrettigheder – mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen – harmoniserede standarder vedtaget af Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN) – beskyttelse, der følger af ophavsretten – retsstatsprincippet – princippet om gennemsigtighed – princippet om åbenhed – princippet om god forvaltning«

I sag C-588/21 P,

angående en appel i henhold til artikel 56 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 23. september 2021,

Public.Resource.Org Inc., Sebastopol, Californien (De Forenede Stater),

Right to Know CLG, Dublin (Irland),

ved Rechtsanwältin J. Hackl og C. Nüßing samt solicitor F. Logue,

appellanter,

de øvrige parter i appelsagen:

Europa-Kommissionen ved S. Delaude, G. Gattinara og F. Thiran, som befuldmægtigede,

sagsøgt i første instans,

Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), Bruxelles (Belgien),

Asociación Española de Normalización (UNE), Madrid (Spanien),

Asociația de Standardizare din România (ASRO), Bukarest (Rumænien),

Association française de normalisation (AFNOR), La Plaine Saint-Denis (Frankrig),

Austrian Standards International (ASI), Wien (Østrig),

British Standards Institution (BSI), London (Det Forenede Kongerige),

* Processprog: engelsk.

Bureau de normalisation/Bureau voor Normalisatie (NBN), Bruxelles,
Dansk Standard (DS), København (Danmark),
Deutsches Institut für Normung eV (DIN), Berlin (Tyskland),
Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut (NEN), Delft (Nederlandene),
Schweizerische Normen-Vereinigung (SNV), Winterthur (Schweiz),
Standard Norge (SN), Oslo (Norge),
Suomen Standardisoimisliitto ry (SFS), Helsingfors (Finland),
Svenska institutet för standarder (SIS), Stockholm (Sverige),
Institut za standardizaciju Srbije (ISS), Beograd (Serbien),
ved Rechtsanwälte K. Dingemann, M. Kottmann og K. Reiter,

intervenienter i første instans,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, vicepræsidenten, L. Bay Larsen, afdelingsformændene A. Arabadjiev, A. Prechal, E. Regan og N. Piçarra samt dommerne M. Ilešić (refererende dommer), P.G. Xuereb, L.S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, I. Ziemele og J. Passer,

generaladvokat: L. Medina,

justitssekretær: fuldmægtig M. Siekierzyńska,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 15. marts 2023,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 22. juni 2023,

afsagt følgende

Dom

- 1 Public.Resource.Org Inc. og Right to Know CLG har med deres appelskrift nedlagt påstand om ophævelse af Den Europæiske Unions Rets dom af 14. juli 2021, Public.Resource.Org og Right to Know mod Kommissionen (T-185/19, herefter »den appellerede dom«, EU:T:2021:445), hvorved Retten frifandt Kommissionen i det søgsmål, som appellanterne havde anlagt med påstand om annullation af Kommissionens afgørelse C(2019) 639 final af 22. januar 2019 (herefter »den omtvistede afgørelse«), hvorved Europa-Kommissionen afslog appellanternes begæring om aktindsigt i fire harmoniserede standarder vedtaget af Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN).

Retsforskrifter

Forordning (EF) nr. 1049/2001

- 2 Artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1049/2001 af 30. maj 2001 om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter (EFT 2001, L 145, s. 43) har overskriften »Formål« og er i litra a) og b) affattet således:

»Formålet med denne forordning er:

a) at fastlægge de principper, betingelser og begrænsninger af hensyn til offentlige og private interesser, der skal gælde for retten til aktindsigt i Europa-Parlamentets, [Rådet for Den Europæiske Unions] og Kommissionens dokumenter (herefter »institutionerne«) som fastlagt ved [artikel 15 TEUF] med henblik på at sikre den videst mulige aktindsigt i dokumenter

b) at fastsætte bestemmelser med henblik på at lette udøvelsen af denne ret mest muligt [...]

[...]«

- 3 Denne forordnings artikel 2 med overskriften »Personer, der har ret til aktindsigt, og anvendelsesområde« bestemmer i stk. 1-3 følgende:

»1. Enhver unionsborger og enhver fysisk eller juridisk person, der har bopæl eller hjemsted i en medlemsstat, har ret til aktindsigt i institutionernes dokumenter med forbehold af de principper, betingelser og begrænsninger, der er fastsat i denne forordning.

2. Institutionerne kan med forbehold af de samme principper, betingelser og begrænsninger give aktindsigt i dokumenter til enhver fysisk eller juridisk person, der ikke har bopæl eller hjemsted i en medlemsstat.

3. Denne forordning finder anvendelse på alle dokumenter, som en institution er i besiddelse af, dvs. dokumenter, som den har udarbejdet eller modtaget, inden for alle Den Europæiske Unions aktivitetsområder.«

- 4 Den nævnte forordnings artikel 4 med overskriften »Undtagelser« fastsætter i stk. 1, 2 og 4 følgende:

»1. Institutionerne afslår at give aktindsigt i et dokument, hvis udbredelse ville være til skade for:

a) beskyttelsen af offentlighedens interesser med hensyn til:

– offentlig sikkerhed

– forsvar og militære anliggender

– internationale forbindelser

– Fællesskabets eller en medlemsstats finanspolitik, valutapolitik eller økonomiske politik

b) privatlivets fred og den enkeltes integritet, navnlig i henhold til Fællesskabets lovgivning om beskyttelse af personoplysninger.

2. Institutionerne afslår at give aktindsigt i et dokument, hvis udbredelse ville være til skade for beskyttelsen af:

- en fysisk eller juridisk persons forretningsmæssige interesser, herunder intellektuelle ejendomsrettigheder
- retslige procedurer og juridisk rådgivning
- formålet med inspektioner, undersøgelser og revision

medmindre der er en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen af dokumentet.

[...]

4. Med hensyn til dokumenter fra tredjemand rådfører institutionen sig med tredjemanden for at vurdere, om en undtagelse i henhold til stk. 1 eller 2 finder anvendelse, medmindre det er indlysende, at dokumentet skal eller ikke skal udleveres.«

5 Samme forordnings artikel 7 med overskriften »Behandling af oprindelige begæringer« bestemmer i stk. 2 følgende:

»Giver institutionen den, der har fremsat begæringen, helt eller delvis afslag, kan vedkommende inden 15 arbejdsdage fra modtagelsen af institutionens svar genfremsætte begæringen over for institutionen med henblik på at få denne til at tage begæringen op til fornyet behandling.«

6 Artikel 12 i forordning nr. 1049/2001 med overskriften »Direkte adgang i elektronisk form eller gennem et register« bestemmer i stk. 2 følgende:

»Navnlig lovgivningsdokumenter, dvs. dokumenter, der er udarbejdet eller modtaget som led i procedurer vedrørende vedtagelse af retsakter, som er bindende i eller for medlemsstaterne, bør med forbehold af artikel 4 og 9 gøres direkte tilgængelige.«

Forordning (EF) nr. 1367/2006

7 Artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1367/2006 af 6. september 2006 om anvendelse af Århuskonventionens bestemmelser om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet på Fællesskabets institutioner og organer (EUT 2006, L 264, s. 13) har overskriften »Definitioner« og bestemmer i stk. 1, litra d), nr. i), følgende:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

d) »miljøoplysninger«: alle oplysninger i skriftlig form, i billed- eller lydform eller i elektronisk eller en hvilken som helst anden fysisk form om:

- i) tilstanden i miljøelementer som f.eks. luft og atmosfære, vand, jord, landskaber og naturområder, herunder vådområder, kyst- og havområder, biologisk mangfoldighed og dennes enkelte bestanddele, herunder genetisk modificerede organismer, og vekselvirkningen mellem disse elementer.«
- 8 Denne forordnings artikel 6, der har overskriften »Anvendelse af undtagelser for så vidt angår anmodninger om adgang til miljøoplysninger«, bestemmer i stk. 1, første punktum, følgende:

»For så vidt angår artikel 4, stk. 2, første og tredje led, i forordning [...] nr. 1049/2001 anses der med undtagelse af undersøgelser, navnlig dem, der vedrører mulige overtrædelser af fællesskabslovgivningen, at foreligge en tungtvejende offentlig interesse i oplysningernes offentliggørelse, når de oplysninger, der anmodes om, vedrører emissioner til miljøet.«

Forordning (EF) nr. 1907/2006

- 9 Punkt 27 i tabellen i bilag XVII til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH), om oprettelse af et europæisk kemikalieagentur og om ændring af direktiv 1999/45/EF og ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 793/93 og Kommissionens forordning (EF) nr. 1488/94 samt Rådets direktiv 76/769/EØF og Kommissionens direktiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF (EUT 2006, L 396, s. 1, berigtiget i EUT 2007, L 136, s. 3), som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 552/2009 af 22. juni 2009 (herefter »forordning nr. 1907/2006«), bestemmer hvad angår betingelserne for at begrænse nikkelfølgende:

»1. Må ikke anvendes:

- a) i stikkere, som indsættes i hullede ører og andre piercede legemsdele, medmindre nikkelfølgelsen fra sådanne stikkere er mindre end 0,2 [mikrogram (μg)]/cm²/uge (migrationsgrænse)
- b) i artikler, der er beregnet til at komme i direkte og langvarig berøring med huden, som f.eks.

- øreringe
- halskæder, armbånd og lænker, fodlænker og fingerringe
- bagkapsler på armbåndsurre, urremme og spænder
- nittede knapper, spænder, nitter, lynlåse og metalmærker i beklædningsgenstande

såfremt nikkelfølgelsen fra de dele deraf, der kommer i direkte og langvarig berøring med huden, er større end 0,5 $\mu\text{g}/\text{cm}^2/\text{uge}$

- c) i de i litra b) omhandlede artikler, hvor disse er forsynet med en nikkelfri belægning, medmindre denne belægning er tilstrækkelig til at sikre, at nikkelfølgelsen fra de dele af disse artikler, der kommer i direkte og langvarig berøring med huden, ikke er større end 0,5 $\mu\text{g}/\text{cm}^2/\text{uge}$ i en periode på mindst to år ved normal anvendelse.

2. Artikler, som er omfattet af ovenstående stk. 1, må ikke markedsføres, medmindre de er i overensstemmelse med kravene i nævnte stykke.

3. De standarder, der vedtages af [CEN], anvendes som analysemetode til kontrol af artiklers overensstemmelse med stk. 1 og 2.«

Forordning (EU) nr. 1025/2012

- 10 I femte betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1025/2012 af 25. oktober 2012 om europæisk standardisering, om ændring af Rådets direktiv 89/686/EØF og 93/15/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/9/EF, 94/25/EF, 95/16/EF, 97/23/EF, 98/34/EF, 2004/22/EF, 2007/23/EF, 2009/23/EF og 2009/105/EF og om ophævelse af Rådets beslutning 87/95/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1673/2006/EF (EUT 2012, L 316, s. 12) angives følgende:

»Europæiske standarder spiller en meget vigtig rolle i det indre marked, f.eks. gennem anvendelsen af harmoniserede standarder ved formodning om overensstemmelse for produkter, der bringes i omsætning, med de væsentlige krav vedrørende disse produkter som fastlagt i den relevante EU-harmoniseringslovgivning. Disse krav bør være nøjagtigt fastlagt for at undgå misforståelser hos de europæiske standardiseringsorganisationer.«

- 11 Denne forordnings artikel 2 med overskriften »Definitioner« bestemmer i nr. 1), litra c), følgende:

»I denne forordning forstås ved:

- 1) »standard«: en teknisk specifikation, der er vedtaget af et anerkendt standardiseringsorgan, til gentagen eller konstant anvendelse, men hvis overholdelse ikke er obligatorisk, og som er en af følgende typer standarder:

[...]

- c) »harmoniseret standard«: en europæisk standard, der er vedtaget på grundlag af en anmodning fra Kommissionen med henblik på gennemførelse af EU-harmoniseringslovgivning.«

- 12 Denne forordnings artikel 10 med overskriften »Anmodninger om standardisering til de europæiske standardiseringsorganisationer« bestemmer i stk. 1 følgende:

»Kommissionen kan inden for rammerne af de kompetencer, der er fastlagt i traktaterne, anmode en eller flere europæiske standardiseringsorganisationer om at udarbejde en europæisk standard eller en europæisk standardiseringspublikation inden for en fastsat frist. Europæiske standarder og europæiske standardiseringspublikationer skal være markedsdrevne, tage hensyn til samfundets interesser og de politiske målsætninger, som klart anførtes i Kommissionens anmodning, og være baseret på konsensus. Kommissionen fastsætter de krav til indholdet, der skal opfyldes i det dokument, der anmodes om, og en tidsfrist for vedtagelse af dette.«

- 13 Samme forordnings artikel 11 med overskriften »Formelle indsigelser mod harmoniserede standarder« bestemmer i stk. 1 følgende:

»Finder en medlemsstat eller Europa-Parlamentet, at en harmoniseret standard ikke fuldt ud opfylder de krav, som det er hensigten, at den skal dække, og som er fastsat i den relevante EU-lovgivning om harmonisering, underretter den eller det Kommissionen herom med en

detaljeret redegørelse, og Kommissionen træffer efter høring af det udvalg, der er oprettet ved den tilsvarende EU-harmoniseringslovgivning, såfremt et sådant udvalg er oprettet, og ellers efter anden form for høring af sektoreksperter, afgørelse om:

- a) at offentliggøre eller ikke at offentliggøre referencerne for den pågældende standard i *Den Europæiske Unions Tidende* eller at offentliggøre referencerne med begrænsninger
 - b) at opretholde, opretholde med begrænsninger eller at tilbagetrække referencerne til den pågældende standard i *Den Europæiske Unions Tidende*.«
- 14 En eventuel tildeling af EU-finansiering til de europæiske standardiseringsorganisationer til standardiseringsaktiviteter er reguleret af artikel 15 i forordning nr. 1025/2012.

Direktiv 2009/48/EF

- 15 Artikel 13 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/48/EF af 18. juni 2009 om sikkerhedskrav til legetøj (EUT 2009, L 170, s. 1), der har overskriften »Overensstemmelsesformodning«, har følgende ordlyd:

»Legetøj, som er i overensstemmelse med harmoniserede standarder eller dele deraf, hvis referencer er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, formodes at være i overensstemmelse med de krav, der er omfattet af disse standarder eller dele deraf, jf. artikel 10 og bilag II.«

Tvistens baggrund

- 16 Tvistens baggrund er i den appellerede doms præmis 1-4 sammenfattet på følgende måde:
- 17 Appellanterne er organisationer, som drives uden vinding for øje, og som primært arbejder for at gøre retten frit tilgængelig for alle borgere. Den 25. september 2018 indgav de – på grundlag af forordning nr. 1049/2001 og forordning nr. 1367/2006 – en begæring til Europa-Kommissionens Generaldirektorat for det Indre Marked, Industri, Iværksætteri og SMV'er om aktindsigt i en række dokumenter, som Kommissionen var i besiddelse af (herefter »begæringen om aktindsigt«).
- 18 Begæringen om aktindsigt vedrørte fire harmoniserede standarder vedtaget af CEN i overensstemmelse med forordning nr. 1025/2012, nemlig standard EN 71-5:2015 med benævnelsen »Legetøj – Sikkerhedskrav – Del 5: Andet kemisk legetøj (sæt) end sæt til kemiske forsøg«, standard EN 71-4:2013 med benævnelsen »Legetøj – Sikkerhedskrav – Del 4: Kemisæt til kemiforsøg og lignende«, standard EN 71-12:2013 med benævnelsen »Legetøj – Sikkerhedskrav – Del 12: N-nitrosaminer og N-nitroserbare stoffer« og standard EN 12472:2005+A 1:2009 med benævnelsen »Metode til simulering af slid og korrosion til bestemmelse af nikkelafgivelse fra overfladebelagte emner« (herefter »de ønskede harmoniserede standarder«).
- 19 Ved skrivelse af 15. november 2018 meddelte Kommissionen afslag på begæringen om aktindsigt på grundlag af artikel 4, stk. 2, første led, i forordning nr. 1049/2001.

- 20 Den 30. november 2018 genfremsatte appellanterne i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1049/2001 begæringen over for Kommissionen. Ved den omtvistede afgørelse gav Kommissionen på ny afslag på aktindsigt i de ønskede harmoniserede standarder.

Søgsmålet for Retten og den appellerede dom

- 21 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 28. marts 2019 anlagde appellanterne søgsmål med påstand om annullation af den omtvistede afgørelse.
- 22 Ved kendelse af 20. november 2019, Public.Resource.Org og Right to Know mod Kommissionen (T-185/19, EU:T:2019:828), fik CEN og 14 nationale standardiseringsorganer – nemlig Asociación Española de Normalización (UNE), Asociația de Standardizare din România (ASRO), Association française de normalisation (AFNOR), Austrian Standards International (ASI), British Standards Institution (BSI), Bureau de normalisation/Bureau voor Normalisatie (NBN), Dansk Standard (DS), Deutsches Institut für Normung eV (DIN), Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut (NEN), Schweizerische Normen-Vereinigung (SNV), Standard Norge (SN), Suomen Standardisoimisliitto ry (SFS), Svenska institutet för standarder (SIS) og Institut za standardizaciju Srbije (ISS) (herefter under et »intervenienterne i første instans«) – tilladelse til at intervenere i sag T-185/19 til støtte for Kommissionens påstande.
- 23 Appellanterne fremsatte to anbringender til støtte for deres søgsmål. Med deres første anbringende gjorde de i det væsentlige gældende, at Kommissionen havde begået en række retlige fejl og anlagt en række urigtige skøn ved anvendelsen af undtagelsen i artikel 4, stk. 2, første led, i forordning nr. 1049/2001 med den begrundelse dels, at ingen ophavsretlig beskyttelse kunne finde anvendelse på de ønskede harmoniserede standarder, dels at der ikke var godtgjort at foreligge skade på CEN's og dens nationale medlemmers forretningsmæssige interesser.
- 24 Med deres andet anbringende foreholdt appellanterne Kommissionen, at den havde begået en række retlige fejl med hensyn til, at der ikke forelå en mere tungtvejende offentlig interesse som omhandlet i denne artikel 4, stk. 2, sidste sætningsled, og at den havde tilsidesat begrundelsespligten, eftersom den havde fastslået, at der ikke forelå en mere tungtvejende offentlig interesse som omhandlet i denne bestemmelse, der kunne begrunde udbredelsen af de ønskede harmoniserede standarder, og at den ikke i tilstrækkelig grad havde begrundet sit afslag på at anerkende, at der forelå en sådan mere tungtvejende offentlig interesse.
- 25 Retten bemærkede i den appellerede doms præmis 29, at forordning nr. 1049/2001 tilsigter at give offentligheden den videst mulige aktindsigt i EU-institutionernes dokumenter, og at denne ret i overensstemmelse med forordningens artikel 2, stk. 3, omfatter både dokumenter, som er udarbejdet af disse institutioner, og dokumenter, som er modtaget fra tredjemand, herunder fra enhver juridisk person, hvorefter Retten, som svar på det første anbringende, i dommens præmis 30 og 31 fastslog, at denne ret er underlagt visse begrænsninger af hensyn til offentlige eller private interesser.
- 26 Hvad for det første angik et eventuelt indgreb i en ophavsretlig beskyttelse af forretningsmæssige interesser i relation til de ønskede harmoniserede standarder samt spørgsmålet om, hvorvidt disse harmoniserede standarder kan være genstand for en ophavsretlig beskyttelse, selv om de er en del af EU-retten, fastslog Retten i den appellerede doms præmis 40-43 i det væsentlige, at det

tilkommer den myndighed, hvortil en begæring om aktindsigt i dokumenter fra tredjemand er indgivet, at identificere objektive og samstemmende indicier, der kan bekræfte, at den ophavsret, som den berørte tredjemand påberåber sig, foreligger.

- 27 I denne henseende fastslog Retten i den appellerede doms præmis 47 og 48, at Kommissionen uden at begå en fejl havde kunnet fastslå, at originalitetstærsklen for at udgøre et »værk« som omhandlet i retspraksis og således være berettiget til denne beskyttelse i det foreliggende tilfælde var nået for de pågældende harmoniserede standarder.
- 28 Retten fastslog endvidere i den appellerede doms præmis 54, at det var med urette, at appellanterne havde gjort gældende, at for så vidt som Domstolen i dom af 27. oktober 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), fastslog, at disse harmoniserede standarder udgjorde en del af »EU-retten«, skulle adgangen hertil være fri og gratis, således at ingen undtagelse til retten til aktindsigt kunne finde anvendelse på dem.
- 29 For det andet og hvad angik argumentet om den manglende ophavsretlige beskyttelse af de ønskede harmoniserede standarder, idet der ikke forelå en »personlig, intellektuel frembringelse« som omhandlet i Domstolens praksis, hvilket er nødvendigt for at være omfattet af en sådan beskyttelse, fastslog Retten i den appellerede doms præmis 59 i det væsentlige, at dette argument ikke var tilstrækkeligt underbygget.
- 30 For det tredje og hvad angik spørgsmålet om, hvorvidt der var blevet anlagt et urigtigt skøn med hensyn til, om de beskyttede forretningsmæssige interesser var blevet skadet, fremhævede Retten i den appellerede doms præmis 65 og 66, at salg af standarder er en væsentlig bestanddel i alle standardiseringsorganernes økonomiske model. For så vidt som Kommissionen med rette kunne lægge til grund, at de ønskede harmoniserede standarder var omfattet af en ophavsretlig beskyttelse, hvorefter de alene var tilgængelige for de interesserede personer mod betaling af visse gebyrer, ville en gratis udlevering af dem på grundlag af forordning nr. 1049/2001 have været egnet til konkret og faktisk at berøre CEN's og dens nationale medlemmers forretningsmæssige interesser. Retten tilføjede i dommens præmis 71, at den omstændighed, at de europæiske standardiseringsorganisationer bidrager til udførelsen af opgaver af offentlig interesse ved at levere certificeringstjenester vedrørende overensstemmelse med den gældende lovgivning, på ingen måde ændrer deres status som private organer, der udøver økonomisk virksomhed.
- 31 Retten forkastede derfor i den appellerede doms præmis 74 det første anbringende i sin helhed.
- 32 Appellanternes andet anbringende var opdelt i tre led.
- 33 Med hensyn til dette anbringendes tredje led om en utilstrækkelig begrundelse for Kommissionens afslag på at anerkende, at der forelå en mere tungtvejende offentlig interesse, bemærkede Retten indledningsvis i den appellerede doms præmis 86, at Kommissionen i den omtvistede afgørelse havde anført, at dom af 27. oktober 2016, James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), ikke skabte en forpligtelse til proaktivt at offentliggøre de harmoniserede standarder i *Den Europæiske Unions Tidende* og heller ikke automatisk fastslog en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen heraf. Dernæst bemærkede Retten i den appellerede doms præmis 87 og 88 ligeledes, at Kommissionen havde bestridt appellanternes argumenter om forpligtelserne til gennemsigtighed på miljøområdet, der angiveligt skulle udgøre en mere tungtvejende offentlig interesse i forhold til interessen vedrørende beskyttelse af en fysisk eller juridisk persons forretningsmæssige interesser, og at Kommissionen havde tilføjet, at den ikke var i stand til at identificere nogen mere tungtvejende offentlig interesse i en sådan

udbredelse. Endelig tilføjede Retten i den appellerede doms præmis 91, at selv om Kommissionen skulle angive begrundelsen for i det foreliggende tilfælde at anvende en af de undtagelser til retten til aktindsigt, der er fastsat i forordning nr. 1049/2001, var den imidlertid ikke forpligtet til at give oplysninger, der gik ud over, hvad der var nødvendigt for, at den, der begærede aktindsigt, kunne forstå grundlaget for dens afgørelse, og for, at Retten kunne efterprøve dennes lovlighed.

- 34 Med hensyn til, om der forelå en mere tungtvejende offentlig interesse, der fordrede fri adgang til loven, fastslog Retten for det første i den appellerede doms præmis 99-101, at appellanterne i det foreliggende tilfælde forsøgte fuldstændigt at unddrage kategorien af harmoniserede standarder den ordning for materielle undtagelser, som er indført ved forordning nr. 1049/2001, uden imidlertid at underbygge de konkrete grunde, der kunne have begrundet udbredelsen af de ønskede harmoniserede standarder, eller at forklare, i hvilket omfang udbredelsen af disse standarder burde være gået forud for beskyttelsen af CEN's eller dens nationale medlemmers forretningsmæssige interesser.
- 35 For det andet vejede den offentlige interesse i at sikre det europæiske standardiseringssystemets funktionalitet – hvis formål er at fremme den frie bevægelighed for varer samtidig med, at der sikres et ensartet minimumsniveau for sikkerhed i alle europæiske lande – tungere end garantien for fri og gratis adgang til de harmoniserede standarder.
- 36 For det tredje fastsætter forordning nr. 1025/2012 udtrykkeligt en ordning med offentliggørelse, der er begrænset til at omfatte referencerne til de harmoniserede standarder, og muliggør adgang mod betaling til disse standarder for personer, der ønsker at nyde godt af den formodning om overensstemmelse, der er knyttet til dem.
- 37 For det fjerde fastslog Retten i den appellerede doms præmis 104 og 105, at Kommissionen i den omtvistede afgørelse uden at begå en fejl havde fundet, at der ikke forelå en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen af de ønskede harmoniserede standarder i henhold til artikel 4, stk. 2, sidste sætningsled, i forordning nr. 1049/2001. Retten tilføjede i dommens præmis 107, at foruden den omstændighed, at appellanterne ikke havde angivet den nøjagtige kilde til et »forfatningsmæssigt princip«, der skulle fordre fri og gratis adgang til de harmoniserede standarder, havde de på ingen måde begrundet, hvorfor disse skulle være undergivet det krav om offentlighed og tilgængelighed, som er knyttet til en »lov«, for så vidt som disse standarder ikke obligatorisk skal anvendes, kun har retsvirkninger i forhold til de berørte personer og kan konsulteres gratis på visse biblioteker i medlemsstaterne.
- 38 Hvad angik spørgsmålet om, hvorvidt der forelå en mere tungtvejende offentlig interesse som følge af forpligtelsen til gennemsigtighed på miljøområdet, fastslog Retten i den appellerede doms præmis 119, at både konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, der blev undertegnet i Århus den 25. juni 1998 og godkendt på Det Europæiske Fællesskabs vegne ved Rådets afgørelse 2005/370/EF af 17. februar 2005 (EUT 2005, L 124, s. 1), og forordning nr. 1367/2006 indeholder et krav om, at offentligheden skal have adgang til miljøoplysninger, enten på anmodning eller gennem aktiv formidling ved de berørte myndigheder og institutioner. Eftersom disse myndigheder og institutioner kan give afslag på en begæring om aktindsigt, når den er omfattet af anvendelsesområdet for visse undtagelser, har de nævnte myndigheder og institutioner imidlertid ikke pligt til aktivt at formidle disse oplysninger.

- 39 Retten udledte heraf i den appellerede doms præmis 129, at de ønskede harmoniserede standarder ikke faldt ind under området for oplysninger vedrørende emissioner til miljøet og derfor ikke kunne være omfattet af den formodning, der er fastsat i denne forordnings artikel 6, stk. 1, første punktum, hvorefter der anses at foreligge en tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen af sådanne standarder som omhandlet i artikel 4, stk. 2, i forordning nr. 1049/2001.
- 40 Følgelig forkastede Retten i den appellerede doms præmis 130 det andet anbringende i sin helhed og frifandt Kommissionen.

Parternes påstande i appelsagen

- 41 Appellanterne har med deres appelskrift nedlagt følgende påstande:
- Den appellerede dom ophæves, og der gives aktindsigt i de ønskede harmoniserede standarder.
 - Subsidiært hjemvises sagen til Retten.
 - Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 42 Kommissionen og intervenienterne i første instans har nedlagt følgende påstande:
- Appellen forkastes.
 - Appellanterne tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Anmodningen om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del

- 43 Ved dokument indleveret til Domstolens Justitskontor den 17. august 2023 har intervenienterne i første instans anmodet om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del i henhold til artikel 83 i Domstolens procesreglement.
- 44 Til støtte for deres anmodning har de gjort gældende, at generaladvokatens forslag til afgørelse, der blev fremsat den 22. juni 2023, er baseret på adskillige antagelser, der ikke er underbygget af faktiske omstændigheder eller endog er fejlagtige, og som i det mindste kræver en grundigere diskussion. De er endvidere af den opfattelse, at en indgående drøftelse er så meget desto mere nødvendig, som generaladvokaten har baseret sig på unøjagtige antagelser, og som den fremgangsmåde, hun har fulgt i sit forslag til afgørelse – navnlig den, hvorefter »EU's standardiseringssystem [...] ikke kræver betalt adgang til harmoniserede tekniske standarder« – skaber en risiko for dette systems funktion.
- 45 Ifølge procesreglementets artikel 83 kan Domstolen til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ved kendelse bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt en part, efter at denne del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse, eller såfremt sagen bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne eller de berørte, som er omfattet af artikel 23 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol.

- 46 Dette er ikke tilfældet i nærværende sag. Intervenienterne i første instans og Kommissionen har nemlig i retsmødet redegjort for deres vurdering af den faktiske baggrund for tvisten. De har bl.a. haft lejlighed til give udtryk for deres synspunkter vedrørende fremstillingen af de faktiske omstændigheder, således som denne fremstilling fremgår af den appellerede dom og appelskriftet, og til at præcisere grundene til, at det europæiske standardiseringssystem efter deres opfattelse kræver en adgang mod betaling til de ønskede harmoniserede standarder. Således finder Domstolen, efter at have hørt generaladvokaten, at den er i besiddelse af alle nødvendige oplysninger for at kunne træffe afgørelse.
- 47 Hvad angår udsagnet om, at generaladvokatens forslag til afgørelse rummer en række indstillinger, der udgør en risiko for det europæiske standardiseringssystems funktion, skal det i øvrigt påpeges, af statuten for Den Europæiske Unions Domstol og procesreglementet ikke giver mulighed for, at de berørte parter kan afgive indlæg som svar på generaladvokatens forslag til afgørelse (dom af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).
- 48 I henhold til artikel 252, stk. 2, TEUF har generaladvokaten nemlig til opgave fuldstændig upartisk og uafhængigt offentligt at fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, der i overensstemmelse med statuten for Domstolen kræver generaladvokatens deltagelse. Domstolen er i denne forbindelse hverken bundet af det forslag til afgørelse eller af den begrundelse, generaladvokaten er fremkommet med. En parts uenighed i generaladvokatens forslag til afgørelse, uanset hvilke spørgsmål der undersøges heri, kan derfor ikke i sig selv udgøre et forhold, som kan begrunde genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del (dom af 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).
- 49 Henset til ovenstående betragtninger finder Domstolen, at det er uforholdsmæssigt at anordne en genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del.

Om appellen

- 50 Appellanterne har til støtte for deres appel fremsat to anbringender. Det første anbringende vedrører en retlig fejl, som Retten begik, idet den fastslog, at de ønskede harmoniserede standarder er omfattet af undtagelsen i artikel 4, stk. 2, første led, i forordning nr. 1049/2001, der har til formål at beskytte en fysisk eller juridisk persons forretningsmæssige interesser, herunder intellektuelle ejendomsrettigheder. Det andet anbringende vedrører en retlig fejl med hensyn til, om der foreligger en mere tungtvejende offentlig interesse som omhandlet i denne artikel 4, stk. 2, sidste sætningsled, der kan begrunde udbredelsen af disse standarder.
- 51 Det andet anbringende skal behandles først.

Parternes argumentation

- 52 Appellanterne har med deres andet anbringende gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl ved at fastslå, at der ikke forelå en mere tungtvejende offentlig interesse som omhandlet i artikel 4, stk. 2, sidste sætningsled, i forordning nr. 1049/2001, der kunne begrunde udbredelsen af de ønskede harmoniserede standarder.

- 53 For det første har appellanterne i det væsentlige kritiseret Retten for, at den i den appellerede doms præmis 98-101 fastslog, at appellanterne ikke havde godtgjort de specifikke grunde, der kunne begrunde deres begæring om aktindsigt ud fra, at der forelå en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen af de ønskede harmoniserede standarder.
- 54 De har i denne henseende indledningsvis gjort gældende, at de ønskede harmoniserede standarder er en del af EU-retten, som skal være frit tilgængelig. Dernæst har de anført, at disse standarder vedrører spørgsmål, der er grundlæggende for forbrugerne, nemlig sikkerhedskrav til legetøj. Endelig har de fremført, at sådanne standarder ligeledes er meget vigtige for fabrikanterne og alle de øvrige deltagere i forsyningskæden, eftersom der gælder en formodning for, at de pågældende produkter er i overensstemmelse med EU-lovgivningen, når de krav, der er fastsat i de nævnte standarder, er opfyldt.
- 55 For det andet har appellanterne kritiseret Retten for, at den i den appellerede doms præmis 102 og 103 begik en retlig fejl ved at fastslå, at den offentlige interesse i at sikre det europæiske standardiseringssystemets funktionalitet vejer tungere end garantien for fri og gratis adgang til de harmoniserede standarder.
- 56 Desuden falder det europæiske standardiseringssystemets funktionalitet ifølge appellanterne ikke ind under undtagelsen i artikel 4, stk. 2, første led, i forordning nr. 1049/2001, som kun vedrører beskyttelsen af en fysisk eller juridisk persons forretningsmæssige interesser, herunder intellektuelle ejendomsrettigheder. Retten opstillede fejlagtigt en undtagelse, der ikke er fastsat i denne forordning, ved at fastslå, at den offentlige interesse i at sikre det europæiske standardiseringssystemets funktionalitet henhører under denne bestemmelse.
- 57 For det tredje har appellanterne kritiseret Retten for, at den i den appellerede doms præmis 104 og 105 begik en retlig fejl ved at tiltræde Kommissionens vurdering, hvorefter dom af 27. oktober 2016, *James Elliott Construction* (C-613/14, EU:C:2016:821), ikke skaber en forpligtelse til proaktivt at offentliggøre de harmoniserede standarder i *Den Europæiske Unions Tidende* og heller ikke automatisk fastslår en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen heraf.
- 58 I denne henseende bør de ønskede harmoniserede standarder anses for at være lovgivningsdokumenter, eftersom deres vedtagelsesprocedure udgør et tilfælde af »kontrolleret« normativ delegation. Navnlige offentliggørelses referencerne til sådanne standarder i *Den Europæiske Unions Tidende*, og Kommissionen pålægger medlemsstaterne at vedtage hver harmoniseret standard som national standard uden ændring inden for en frist på seks måneder. Offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* bevirker desuden, at produkter, der er omfattet af EU-lovgivningen, og som opfylder de tekniske krav, der er defineret i de harmoniserede standarder, kan nyde godt af en formodning om, at de er i overensstemmelse med EU-lovgivningen.
- 59 For det fjerde har appellanterne gjort gældende, at Retten i den appellerede doms præmis 107 begik en retlig fejl, da den anførte, at de harmoniserede standarder kun har retsvirkninger i forhold til de berørte personer. Denne konklusion er nemlig i strid med Domstolens praksis, hvorefter de harmoniserede standarder er en del af EU-retten.
- 60 Kommissionen har, støttet af intervenienterne i første instans, heroverfor indledningsvis anført, at appellanternes argumentation er så generel, at den kan finde anvendelse på enhver begæring om udbredelse vedrørende en harmoniseret standard.

- 61 Hvad angår de begrundelser, som appellanterne specifikt har fremført, har Kommissionen for det første anført, at selv om de ønskede harmoniserede standarder rent faktisk udgør en del af EU-retten, betyder dette ikke, at de bør være frit tilgængelige. Hvad for det andet angår den omstændighed, at disse standarder vedrører grundlæggende spørgsmål for forbrugerne, har Kommissionen bemærket, at denne argumentation er for generel til at gå forud for begrundelserne for at afslå at udbrede de omhandlede dokumenter. For det tredje kan den interesse, som de harmoniserede standarder frembyder for fabrikanterne og de øvrige deltagere i forsyningskæden med henblik på deres adgang til det indre marked, ikke kvalificeres som en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen af disse standarder.
- 62 Kommissionen har desuden gjort gældende, at en fri og gratis adgang til de harmoniserede standarder ville have systemiske virkninger for intervenienterne i første instans, deres intellektuelle ejendomsrettigheder og deres forretningsmæssige indtægter. I denne henseende kan det europæiske standardiseringssystem ikke fungere uden en adgang mod betaling til disse standarder, således at undtagelsen i artikel 4, stk. 2, i forordning nr. 1049/2001 finder anvendelse. Under alle omstændigheder foreligger der ikke en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen af de nævnte standarder.
- 63 Endelig har Kommissionen præciseret, at harmoniserede standarder ikke udarbejdes under lovgivningsprocedurer, men på grundlag af et mandat fra Kommissionen til et standardiseringsorgan efter vedtagelsen af en lovgivningsmæssig retsakt. Når de harmoniserede standarder er blevet vedtaget af et standardiseringsorgan, skal de ydermere gennemføres i de nationale retsordener af dette organs nationale medlemmer og i overensstemmelse med dette organs interne procedureregler. Under alle omstændigheder er den direkte adgang, der er fastsat i artikel 12, stk. 2, i forordning nr. 1049/2001, ligeledes underlagt den undtagelse, der er fastsat i denne forordnings artikel 4, stk. 2, første led.
- 64 Følgelig er Kommissionen af den opfattelse, at det andet anbringende bør forkastes.

Domstolens bemærkninger

- 65 Appellanterne har med deres andet anbringende i det væsentlige gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl ved at fastslå, at der ikke var nogen mere tungtvejende offentlig interesse som omhandlet i artikel 4, stk. 2, sidste sætningsled, i forordning nr. 1049/2001 i udbredelsen af de ønskede harmoniserede standarder. Ifølge appellanterne er der i henhold til retsstatsprincippet, som kræver fri adgang til EU-retten, en mere tungtvejende offentlig interesse i adgangen til disse standarder for alle fysiske eller juridiske personer, der har bopæl eller hjemsted i en medlemsstat, idet de nævnte standarder er en del af EU-retten.
- 66 Indledningsvis skal det bemærkes, at retten til aktindsigt i dokumenter fra Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer, uanset medium, er sikret alle unionsborgere og alle fysiske og juridiske personer, der har bopæl eller vedtægtsmæssigt hjemsted i en medlemsstat, ved artikel 15, stk. 3, TEUF og artikel 42 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«). Udøvelsen af denne ret er for så vidt angår aktindsigt i Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter reguleret ved forordning nr. 1049/2001, som i henhold til artikel 1 navnlig har til formål at »fastlægge de principper, betingelser og begrænsninger«, der gælder for denne ret, »med henblik på at sikre den videst mulige aktindsigt i dokumenter« og at »fastsætte bestemmelser med henblik på at lette udøvelsen af denne ret mest muligt«.

- 67 Denne forordnings artikel 2, stk. 1, fastsætter specifikt en ret til aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter. I henhold til samme forordnings artikel 2, stk. 2, kan disse institutioner med forbehold af disse principper, betingelser og begrænsninger give aktindsigt i dokumenter til enhver fysisk eller juridisk person, der ikke har bopæl eller hjemsted i en medlemsstat.
- 68 Ifølge samme forordnings artikel 4, stk. 2, første led og sidste sætningsled, afslår de nævnte institutioner at give aktindsigt i et dokument, hvis udbredelse ville være til skade for beskyttelsen af en fysisk eller juridisk persons forretningsmæssige interesser, herunder intellektuelle ejendomsrettigheder, medmindre der er en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen af det omhandlede dokument.
- 69 Det fremgår således af denne bestemmelses ordlyd, at den heri fastsatte undtagelse ikke er anvendelig, når der er en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen af det pågældende dokument.
- 70 I første omgang skal det i denne forbindelse påpeges, at Domstolen allerede har fastslået, at en harmoniseret standard, der er vedtaget på grundlag af et direktiv, og hvis referencer er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, udgør en del af EU-retten på grund af sine retsvirkninger (jf. i denne retning dom af 27.10.2016, James Elliott Construction, C-613/14, EU:C:2016:821, præmis 40).
- 71 For det første har Domstolen navnlig allerede fastslået, at de harmoniserede standarder kan gøres gældende over for borgerne i almindelighed, hvis de selv har været genstand for en offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende* (jf. i denne retning dom af 22.2.2022, Stichting Rookpreventie Jeugd m.fl., C-160/20, EU:C:2022:101, præmis 48).
- 72 For det andet og hvad angår proceduren for udarbejdelse af harmoniserede standarder skal det bemærkes, at EU-lovgiver har fastsat denne i forordning nr. 1025/2012, og at Kommissionen i henhold til bestemmelserne i denne forordnings kapitel III spiller en central rolle i det europæiske standardiseringssystem.
- 73 Det skal således, som generaladvokaten har anført i punkt 23-31 i forslaget til afgørelse, bemærkes, at selv om udarbejdelsen af disse standarder er overladt til et privatretligt organ, er det alene Kommissionen, der har beføjelse til at anmode om, at der udarbejdes en harmoniseret standard med henblik på at gennemføre et direktiv eller en forordning. I henhold til artikel 10, stk. 1, sidste punktum, i forordning nr. 1025/2012 fastsætter Kommissionen de krav til indholdet, som den ønskede harmoniserede standard skal opfylde, og en tidsfrist for vedtagelse af denne. Denne udarbejdelse overvåges af Kommissionen, som også yder en finansiering i medfør af denne forordnings artikel 15. I overensstemmelse med den nævnte forordnings artikel 11, stk. 1, litra a), træffer denne institution afgørelse om at offentliggøre eller ikke at offentliggøre referencerne for den pågældende standard i *Den Europæiske Unions Tidende* eller at offentliggøre referencerne med begrænsninger.
- 74 For det tredje gælder det, at selv om artikel 2, nr. 1), i forordning nr. 1025/2012 bestemmer, at det ikke er obligatorisk at overholde de harmoniserede standarder, er produkter, der opfylder disse standarder, som det fremgår af femte betragtning til denne forordning, omfattet af en formodning om overensstemmelse med de væsentlige krav vedrørende disse produkter som fastlagt i den relevante EU-harmoniseringslovgivning. Denne retsvirkning, der følger af denne

lovgivning, udgør et af de væsentlige kendetegn ved de nævnte standarder og gør dem til et vigtigt redskab for de erhvervsdrivende med henblik på udøvelsen af retten til fri bevægelighed for varer eller tjenesteydelser på EU-markedet.

- 75 Nærmere bestemt kan det vise sig at være vanskeligt, eller endog umuligt, for de erhvervsdrivende at benytte en anden fremgangsmåde end den, der knytter sig til overensstemmelsen med sådanne standarder, såsom en erklæring fra en sagkyndig, henset til de deraf følgende administrative vanskeligheder og yderligere omkostninger (jf. i denne retning dom af 12.7.2012, *Fra.bo*, C-171/11, EU:C:2012:453, præmiss 29 og 30).
- 76 Som generaladvokaten har anført i punkt 43 i forslaget til afgørelse, forholder det sig følgelig således, at når en EU-lovgivning fastsætter, at overholdelsen af en harmoniseret standard giver anledning til en formodning om overensstemmelse med de væsentlige krav i denne lovgivning, betyder dette, at enhver fysisk eller juridisk person, der med føje ønsker at anfægte denne formodning med hensyn til et givet produkt eller en given tjenesteydelse, skal godtgøre, at dette produkt eller denne tjenesteydelse ikke opfylder denne standard, eller at den nævnte standard er mangelfuld.
- 77 I det foreliggende tilfælde forholder det sig således, at der i tre af de fire ønskede harmoniserede standarder, nemlig standard EN 71-5:2015 med benævnelsen »Legetøj – Sikkerhedskrav – Del 5: Andet kemisk legetøj (sæt) end sæt til kemiske forsøg«, standard EN 71-4:2013 med benævnelsen »Legetøj – Sikkerhedskrav – Del 4: Kemisæt til kemiforsøg og lignende« og standard EN 71-12:2013 med benævnelsen »Legetøj – Sikkerhedskrav – Del 12: N-nitrosaminer og N-nitroserbare stoffer«, henvises til direktiv 2009/48. Deres henvisninger blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* den 13. november 2015 (EUT 2015, C 378, s. 1). I henhold til dette direktivs artikel 13 er legetøj, der er fremstillet i overensstemmelse med disse standarder, omfattet af en formodning om overensstemmelse med de krav, der er omfattet af de nævnte standarder.
- 78 Med hensyn til standard EN 12472:2005+A 1:2009 med benævnelsen »Metode til simulering af slid og korrosion til bestemmelse af nikkelafrigivelse fra overfladebelagte emner« henvises der heri til forordning nr. 1907/2006.
- 79 Selv om det, således som det fremgår af nærværende doms præmis 74, generelt ikke er obligatorisk at overholde de harmoniserede standarder, er denne standard i det foreliggende tilfælde imidlertid åbenbart obligatorisk, da det i punkt 27, stk. 3, i tabellen i bilag XVII til forordning nr. 1907/2006 bestemmes, at for så vidt angår nikkel anvendes de af CEN vedtagne standarder som analysemetode til kontrol af, at de pågældende produkter er i overensstemmelse med stk. 1 og 2 i dette punkt 27.
- 80 Henset til ovenstående betragtninger skal det i overensstemmelse med den retspraksis, der er henvist til i nærværende doms præmis 70, fastslås, at de ønskede harmoniserede standarder udgør en del af EU-retten.
- 81 I anden omgang – og som generaladvokaten har anført i punkt 52 i forslaget til afgørelse – fastsætter artikel 2 TEU, at Unionen bygger på retsstatsprincippet, som kræver, at alle fysiske og juridiske personer i Unionen skal have fri adgang til EU-retten, og at borgerne skal have mulighed for utvetydigt at kende deres rettigheder og forpligtelser (dom af 22.2.2022, *Stichting Rookpreventie Jeugd m.fl.*, C-160/20, EU:C:2022:101, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).

Denne frie adgang skal navnlig gøre det muligt for enhver person, som en lov har til formål at beskytte, inden for de ved retsreglerne tilladte grænser at kontrollere, at adressaterne for de regler, der er fastsat i denne lov, rent faktisk overholder disse regler.

- 82 En harmoniseret standard kan således ved de virkninger, som en EU-lovgivning tillægger den, specificere rettigheder, der er tillagt borgerne, samt forpligtelser, der påhviler dem, og disse specifikationer kan være nødvendige for borgerne for at kontrollere, om et givent produkt eller en given tjenesteydelse rent faktisk overholder kravene i en sådan lovgivning.
- 83 I tredje omgang skal det bemærkes, at gennemsigtighedsprincippet er uløseligt forbundet med princippet om åbenhed, der er fastsat i artikel 1, stk. 2, TEU, artikel 10, stk. 3, TEU, artikel 15, stk. 1, TEUF, artikel 298, stk. 1, TEUF og i chartrets artikel 42. Gennemsigtighedsprincippet gør det bl.a. muligt at sikre forvaltningen en større legitimitet og effektivitet og at gøre den mere ansvarlig over for borgerne i et demokratisk system (jf. i denne retning dom af 22.2.2022, Stichting Rookpreventie Jeugd m.fl., C-160/20, EU:C:2022:101, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).
- 84 Med henblik herpå er aktindsigt i dokumenter sikret i henhold til artikel 15, stk. 3, første afsnit, TEUF og fastslået i chartrets artikel 42, og denne ret er bl.a. blevet gennemført ved forordning nr. 1049/2001, hvis artikel 2, stk. 3, bestemmer, at denne forordning finder anvendelse på alle dokumenter, som Parlamentet, Rådet eller Kommissionen er i besiddelse af (jf. i denne retning dom af 22.2.2022, Stichting Rookpreventie Jeugd m.fl., C-160/20, EU:C:2022:101, præmis 36).
- 85 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at der er en mere tungtvejende offentlig interesse som omhandlet i artikel 4, stk. 2, sidste sætningsled, i forordning nr. 1049/2001 i udbredelsen af de ønskede harmoniserede standarder.
- 86 Retten begik derfor en retlig fejl, idet den i den appellerede doms præmis 104 og 105 fastslog, at der ikke forelå en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelsen af de ønskede harmoniserede standarder i henhold til denne bestemmelse.
- 87 Følgelig skal det andet anbringende tages til følge, og den appellerede dom skal ophæves, uden at det er nødvendigt at behandle det første anbringende.

Søgsmålet for Retten

- 88 I henhold til artikel 61, stk. 1, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol ophæver Domstolen den af Retten truffne afgørelse, hvis appellanten gives medhold. Domstolen kan i denne forbindelse selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse. Dette er tilfældet i den foreliggende sag.
- 89 Som det fremgår af nærværende doms præmis 65-87, burde Kommissionen i den omtvistede afgørelse have anerkendt, at der forelå en mere tungtvejende offentlig interesse som omhandlet i artikel 4, stk. 2, sidste sætningsled, i forordning nr. 1049/2001, som fulgte af retsstatsprincippet, gennemsigtighedsprincippet, princippet om åbenhed og princippet om god forvaltning, og som begrundede udbredelsen af de ønskede harmoniserede standarder, idet disse standarder er en del af EU-retten på grund af deres retsvirkninger.
- 90 Under disse omstændigheder bør den omtvistede afgørelse annulleres.

Sagsomkostninger

- 91 I henhold til artikel 184, stk. 2, i Domstolens procesreglement træffer Domstolen afgørelse om sagsomkostningerne, såfremt appellen tages til følge, og Domstolen selv endeligt afgør sagen.
- 92 Ifølge procesreglementets artikel 138, stk. 1, som i medfør af dets artikel 184, stk. 1, finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom.
- 93 Da appellanterne i den foreliggende sag har nedlagt påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne, og da Kommissionen har tabt sagen, bør det pålægges denne at betale omkostningerne i forbindelse med såvel sagen for Retten som appelsagen.
- 94 Procesreglementets artikel 184, stk. 4, bestemmer, at en intervenient i første instans, som ikke selv har iværksat appel, kun kan pålægges at betale sagsomkostninger i appelsagen, hvis den pågældende har deltaget i den skriftlige eller den mundtlige del af retsforhandlingerne for Domstolen. Deltager en intervenient i første instans i appelsagen, kan Domstolen bestemme, at den pågældende skal bære sine egne omkostninger. Da intervenienterne i første instans har deltaget i den skriftlige og den mundtlige del af appelsagen for Domstolen, bør det bestemmes, at de hver bærer deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

- 1) **Den Europæiske Unions Rets dom af 14. juli 2021, Public.Resource.Org og Right to Know mod Kommissionen (T-185/19, EU:T:2021:445), ophæves.**
- 2) **Kommissionens afgørelse C(2019) 639 final af 22. januar 2019 annulleres.**
- 3) **Europa-Kommissionen betaler omkostningerne i forbindelse med såvel sagen for Den Europæiske Unions Ret som appelsagen.**
- 4) **Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), Asociación Española de Normalización (UNE), Asociația de Standardizare din România (ASRO), Association française de normalisation (AFNOR), Austrian Standards International (ASI), British Standards Institution (BSI), Bureau de normalisation/Bureau voor Normalisatie (NBN), Dansk Standard (DS), Deutsches Institut für Normung eV (DIN), Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut (NEN), Schweizerische Normen-Vereinigung (SNV), Standard Norge (SN), Suomen Standardisoimisliitto ry (SFS), Svenska institutet för standarder (SIS) og Institut za standardizaciju Srbije (ISS) bærer hver deres egne omkostninger i forbindelse med såvel sagen i første instans som appelsagen.**

Underskrifter